

2.3. Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Μοναξιά/αποξένωση και συντροφικότητα.

Ας παρατηρήσουμε προσεκτικά τις παρακάτω φωτογραφίες. Στη συνέχεια ας επιλέξουμε μια φωτογραφία και ας εκφράσουμε εάν έχουμε εμπειρίες από παρόμοιες καταστάσεις. Θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε ερωτήσεις όπως: πώς νιώθετε, τι σημασία έχει για σας η ομάδα, ο τραγουδιστής, η οικογένεια, οι φίλοι. Στη συνέχεια, θα επεξεργαστούμε και άλλες φωτογραφίες με ανθρώπους μόνους, αποξενωμένους, περιθωριοποιημένους, και θα επαναλάβουμε τη διαδικασία με τις ερωτήσεις ανακοινώνοντας στην ολομέλεια της τάξης τις απαντήσεις μας.

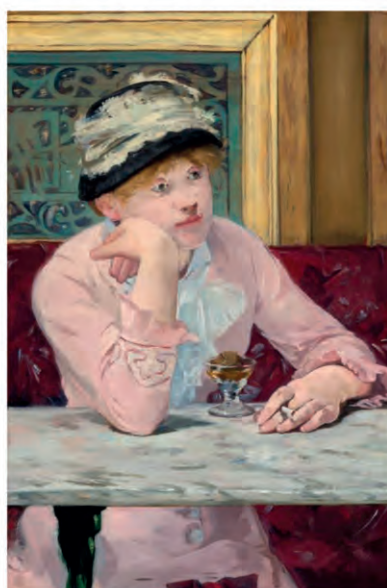
1. Φωτογραφίες Α΄

2. Φωτογραφίες Β΄

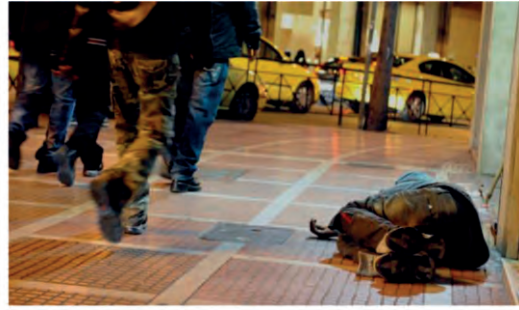
5. Vincent van Gogh (1890). Old Man in Sorrow (On the Threshold of Eternity). Kröller-Müller Museum, Otterlo, Netherlands.

6. Édouard Manet (1877). The Plum. National Gallery of Art, Washington.

7.

8.

Η ενότητα στην εκκλησιαστική κοινότητα μέσα από το Βάπτισμα και τη Θεία Ευχαριστία.

Σας δίνονται παρακάτω δύο σύντομες ευχές, μία από τη Θεία Λειτουργία και μία από την Ακολουθία του Βαπτίσματος [π.χ. «Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα», ἀπὸ τῆς Θ. Λειτουργίας, καὶ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε» καὶ τὸ χωρίο Γαλ 3, 26-29). Ἀνά δύο μαθητές/τριες, ἀφ’ οὗ μελετήσετε τὰ κείμενα, προσπαθήστε νὰ συντάξετε σειρὰ θέσεων με θέμα: «Ἡ ἐνότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος» καὶ κατόπιν νὰ παρουσιάσετε στὴν ολομέλεια τῆς τάξης.

1. Εξ ὕδατος καὶ Πνεύματος

Στὴν ἀρχαία παράδοση τὸ Βάπτισμα, τὸ Χρίσμα καὶ ἡ Ευχαριστία [...] σχηματίζουν μιὰ λειτουργικὴ ἀκολουθία καὶ «τάξη», γιὰτὶ κάθε μυστήριό βρῖσκει τὴν πληρότητά του στὸ ἄλλο με τέτοιο τρόπο, ὥστε εἶναι ἀδύνατο νὰ καταλάβουμε πλήρως τὴ σημασία του ἐνός ὅταν χωριστεῖ καὶ ἀπομονωθεῖ ἀπὸ τὰ ἄλλα δύο. [...] Στὸ Βάπτισμα ἀναγεννιόμαστε «ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος», καὶ αὐτὴ ἡ γέννηση μας κάνει ἀνοιχτούς στὸ δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδὴ στὴν προσωπικὴ μας Πεντηκοστή. Καὶ τελικὰ, τὸ δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μας «ἀνοίγει» εἰσόδους στὴν Ἐκκλησία, στὸ τραπέζι τοῦ Χριστοῦ, στὴ Βασιλεία Του. Βαπτίζομαστε γιὰ νὰ λάβουμε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα· παίρνομε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα γιὰ νὰ γίνουμε ζωντανὰ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ γιὰ νὰ αυξάνομε μέσα στὴν Ἐκκλησία, στὴν πληρότητα τῆς ηλικίας τοῦ Χριστοῦ. [...]

[...] ἀν ἡ Ευχαριστία εἶναι ἀληθινὰ τὸ μυστήριό τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὄχι μόνον ἐνα ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀναγκαστικὰ ἡ εἰσόδος στὴν Ἐκκλησία σημαίνει εἰσόδο στὴν Ευχαριστία, τότε ἡ Ευχαριστία εἶναι πράγματι τὸ πλήρωμα τοῦ Βαπτίσματος.

Σμέμαν, Αλ. (1990). *Εξ ὕδατος καὶ πνεύματος*. Μτφρ. Ι. Ροηλίδης. Ἀθήνα: Δόμος, σ. 164, 166.

2. Βάπτισμα καὶ Θεία Ευχαριστία

Γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία κανένα Μυστήριό δὲν εἶναι ἀυτόνομο καὶ αὐτοτελές, μάλιστα δε τὰ τρία «μυητικὰ μυστήρια». Εἰδικὰ ὡς πρὸς τὸ Βάπτισμα καὶ τὴ Θ. Ευχαριστία, ἡ σύνδεση τοῦ ἐνός με τὸ ἄλλο υπήρξε ἀνέκαθεν ἀδιάσπαστη λειτουργικὰ, καὶ τούτο γιὰ λόγους ὄχι ἀπλὰ τυπικούς, ἀλλὰ βαθύτατα θεολογικούς καὶ δογματικούς».

[...] Σαφῆς [...] εἶναι ἡ μαρτυρία τοῦ *Ὀδοιπορικοῦ τῆς Αἰθερίας* (δ' αἰ.), τὸ ὁποῖο περιγράφει τὴ λειτουργικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, καὶ τὸ ὁποῖο μᾶς πληροφορεῖ ὅτι μετὰ τὸ Βάπτισμα ἀκολουθοῦσε ἡ εἰσόδος τῶν νεοφώτιστων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ἐτελείτο ἡ Θ. Λειτουργία μετὰ ἐσπερινού.

[...] Όπως δεν μπορεί να τελεσθεί Θ. Λειτουργία χωρίς λαϊκούς, έτσι δεν μπορεί να υπάρξει εν ενεργεία λαϊκός χωρίς τη συμμετοχή του στην Ευχαριστιακή σύναξη.

Το Βάπτισμα είναι θάνατος και ανάσταση.

Ο Απ. Παύλος είναι σαφής ως προς αυτό (Ρωμ 6, 3-4). Αλλά αν δεν συμμετάσχει ό βαπτισθείς στη Θ. Ευχαριστία, πώς μπορεί να αναστηθεί στην καινή ζωή; Ένα Βάπτισμα ασύνδετο προς τη Θ. Ευχαριστία είναι ένας θάνατος χωρίς ανάσταση.

Με το Βάπτισμα ο πιστός πεθαίνει ως «τέκνον σώματος», δηλ. τέκνο των βιολογικών νόμων, της φθοράς, και αναγεννάται ως «τέκνον της Βασιλείας». Αλλά η πλήρης εικόνα της Βασιλείας είναι η Ευχαριστία. Χωρίς αυτήν το Βάπτισμα χάνει το εσχατολογικό του νόημα.

Το Βάπτισμα παρέχει την υιοθεσία.

Δηλ. τη δυνατότητα κατά χάριν να καλεί κανείς τον Θεό «Πατέρα», όπως κατά φύσιν τον καλεί ο μονογενής Υιός. Αλλά αυτό μόνο στη Θ. Ευχαριστία μπορεί να συμβεί κυριολεκτικά. Η προσευχή «Πάτερ ημών» ήταν ανέκαθεν ευχαριστιακή προσευχή. [...] Το «τολμᾶν ἐπικαλεῖσθαι τὸν Θεὸν Πατέρα, καὶ λέγειν Πάτερ ἡμῶν» έχει τη φυσική του θέση προ της Θ. Κοινωνίας. Η υιοθεσία που παρέχει το Βάπτισμα, εκφράζεται και πραγματοποιείται μόνο μέσα στην Ευχαριστία.

[...] Είναι το μυστήριο της αγάπης ως κοινωνίας με τον Θεό και με τους άλλους. Αυτό είναι η πεμπουσία της Θ. Ευχαριστίας, το να είναι εικόνα της Βασιλείας, πρόγευση των έσχατων, βίωση της αγάπης ως κοινωνίας με το Θεό και τους άλλους εν τω σώματι του Χριστού. Σε τι ωφελεί, λοιπόν, το Βάπτισμα, όταν ο βαπτισθείς δεν συναχθεί αμέσως επί το αυτό στην ευχαριστιακή σύναξη;

Ζηζιούλας, Ι., Μητροπολίτης Περγάμου (1999). *Άγιον Βάπτισμα και Θεία Λειτουργία*.

3. Το Βάπτισμα, μυστική ταφή και ανάσταση

Το Βάπτισμα υποδηλώνει μια μυστική ταφή και μια ανάσταση με τον Χριστό (Ρωμ 6, 4-5 και Κολ 2,12). Το εξωτερικό σημείο δε αυτής της ταφής και της ανάστασης είναι η βύθιση του βαπτιζομένου στην κολυμβήθρα, που την ακολουθεί η ανάδυσή του από το νερό. [...]

Μέσω του Βαπτίσματος μας δίνεται η άφεση κάθε αμαρτίας, της προπατορικής, αλλά και κάθε άλλης πραγματοποιημένης. «Ενδυόμαστε τον Χριστό», και γινόμαστε μέλη της Εκκλησίας, του Σώματος Του. Οι Ορθόδοξοι, για να θυμούνται τη βάπτισή τους, φορούν σ' όλη τους τη ζωή ένα μικρό Σταυρό, κρεμασμένο από τον λαιμό τους με μια αλυσιδίτσα.

Ware, Κάλλιστος, επίσκοπος Διοκλείας (2001). *Η ορθόδοξη Εκκλησία*. Αθήνα: Ακρίτας, σ. 439-440.

1. Από τη Θ. Λειτουργία:

«Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».

2. Από την Ακολουθία του Βαπτίσματος:

α. «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδώσασθε»

β. «[...]Γράψον αὐτὸν ἐν βίβλῳ ζωῆς σου καὶ ἔνωσον αὐτὸν τῇ ποιμνῇ τῆς κληρονομίας σου».

3. Γαλ 3, 26-29: «Εἴστε, λοιπόν, ὅλοι παιδιὰ του Θεοῦ, ἀφοῦ πιστεύετε στον Ἰησοῦ Χριστό. Κι αὐτό, γιατί ὅσοι βαφτιστήκατε στο ὄνομα του Χριστοῦ, ἔχετε ντυθεῖ το Χριστό. Δεν ὑπάρχει πια Ἰουδαῖος και εἰδωλοάτρης, δεν ὑπάρχει δούλος και ἐλεύθερος, δεν ὑπάρχει ἄντρας και γυναίκα· ὅλοι σας εἴστε ἕνας, χάρη στον Ἰησοῦ Χριστό. Κι ἀφοῦ ἀνήκετε στο Χριστό, εἴστε ἀπόγονοι του Ἀβραάμ και κληρονόμοι της ζωῆς, ὅπως την υποσχέθηκε ο Θεός».

Με βάση τη φράση «Ἴνα πάντες ἐν ᾧσιν» (μτφρ., *ώστε να είναι όλοι ένα*), αφού διαβάσουμε το ευρύτερο χωρίο Ιω 17, 20-23, και σε συνδυασμό με τα παρακάτω κείμενα, ας προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στα παρακάτω ερωτήματα: Ποιος το είπε; (Σε ποιον;) Ποιο είναι το αίτημα; Πότε; Πού; Γιατί το είπε; Πώς μπορεί να γίνει πραγματικότητα (επισήμανση των δυσκολιών);

1. Επίσημα έγγραφα

α. Επίσημο έγγραφο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για την αποστολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο (Κρήτη, 2016)

A. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου

Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ἀπορρέουσα ἐκ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα Θεοῦ καί καθ' ὁμοίωσιν καί ἐκ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ εἰς τό σχέδιον τοῦ Θεοῦ διά τόν ἄνθρωπον καί τόν κόσμον, ὑπῆρξε πηγή ἐμπνεύσεως διά τούς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι ἐνεβάθυναν εἰς τό μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας...

[...] Ὡς προϋπόθεσις μιᾶς εὐρυτέρας ἐν προκειμένῳ συνεργασίας δύναται νά χρησιμεύσῃ ἡ κοινή ἀποδοχή τῆς ὑψίστης ἀξίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Αἱ κατά τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι δυνατόν νά συμβάλουν εἰς τήν διαθρησκευτικὴν συνεννόησιν καί συνεργασίαν διά τήν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν καί κοινωνικὴν συμβίωσιν τῶν λαῶν, χωρὶς τοῦτο νά συνεπάγεται οἰονδήποτε θρησκευτικόν συγκρητισμόν.

Ἔχομεν τήν πεποίθησιν ὅτι ὡς «Θεοῦ συνεργοί» (Α' Κορ. γ', 9), δυνάμεθα νά προχωρήσωμεν εἰς τήν διακονίαν ταύτην ἀπό κοινοῦ μεθ' ὄλων τῶν ἀνθρώπων καλῆς θελήσεως, τῶν ἀγαπώντων τήν κατὰ Θεόν εἰρήνην, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἐπί τοπικοῦ, ἐθνικοῦ καί διεθνοῦς ἐπιπέδου. Ἡ διακονία αὕτη εἶναι ἐντολή Θεοῦ (Ματθ. ε', 9). [...]

E. Ἡ Ορθόδοξος Ἐκκλησία ἔναντι τῶν διακρίσεων

[...] Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ὁ Θεός «ἐποίησεν ἐξ ἐνόσ ἀϊματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς» (Πράξ. ιζ', 26) καί ὅτι ἐν Χριστῷ «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ εἶς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ', 28). [...] Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὁμολογεῖ ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος, ἀνεξαρτήτως χρώματος, θρησκείας, φυλῆς, φύλου, ἐθνικότητος, γλώσσης, ἔχει δημιουργηθῆ κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ καί ἀπολαμβάνει ἴσα δικαιώματα ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Συνεπῆς πρὸς τήν πίστιν αὐτήν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν δέχεται τὰς διακρίσεις δι' ἕκαστον ἐκ τῶν προαναφερθέντων λόγων, ἐφ' ὅσον αὗται προϋποθέτου ἀξιολογικὴν διαφορὰν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ἐκκλησία, ἐν τῷ πνεύματι τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί τῆς ἴσης μεταχειρίσεως τῶν ἀνθρώπων, ἀξιολογεῖ τήν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ὑπὸ τό φῶς τῆς διδασκαλίας τῆς περὶ τῶν μυστηρίων, τῆς οἰκογενείας, τῆς θέσεως τῶν δύο φύλων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί τῶν ἐν γενεῖ ἀξίων τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει δικαίωμα ἵνα διακηρύττῃ τήν μαρτυρίαν τῆς διδασκαλίας τῆς εἰς τόν δημόσιον χῶρον.

[...] Ἡ Ἐκκλησία προβάλλει τήν θυσιαστικὴν ἀγάπην τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου τῆς ὡς τήν μόνην ὁδὸν πρὸς ἕνα κόσμον εἰρήνης, δικαιοσύνης, ἐλευθερίας καί ἀλληλεγγύης μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν, τῶν ὁποίων μόνον καί ἔσχατον μέτρον εἶναι πάντοτε ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς θυσιασθεὶς Κύριος (προβλ. Ἀποκ. ε', 12), ἥτοι ἡ ἄπειρος Ἀγάπη τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος [...].

β. Επίσημο έγγραφο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για την σχέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας προς τον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο (Κρήτη, 2016)

[...] Η ευθύνη της Όρθοδόξου Έκκλησίας διά τήν ένότητα, ως καί ή οίκουμενική αὐτῆς ἀποστολή ἐξεφράσθησαν ὑπό τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὗται ἰδιαιτέρως προέβαλον τόν μεταξύ τῆς ὀρθῆς πίστεως καί τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ὑφιστάμενον ἄρρηκτον δεσμόν.

Ἡ Όρθόδοξος Έκκλησία, ἀδιαλείπτως προσευχομένη «ὑπέρ τῆς τῶν πάντων ένώσεως», ἐκαλλιέργει πάντοτε διάλογον μετά τῶν ἐξ αὐτῆς διεστώτων, τῶν ἐγγύς καί τῶν μακράν, ἐπρωτοστάτησε μάλιστα εἰς τήν σύγχρονον ἀναζήτησιν ὁδῶν καί τρόπων τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ένότητος τῶν εἰς Χριστόν πιστευόντων [...]

2. Μηνύματα, Ομιλίες

α. Κοινό μήνυμα των Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου και Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου στη Λέσβο (για τους πρόσφυγες)

[...] Ἀπευθύνουμε κοινή ἔκκληση γιά τόν τερματισμό τοῦ πολέμου καί τῆς βίας στή Μέση Ἀνατολή, μιά δίκαιη καί διαρκή εἰρήνη, καί τήν έντιμη ἐπιστροφή ὅσων ἀναγκάστηκαν νά ἐγκαταλείψουν τά σπίτια τους. Ζητοῦμε ἀπό τίς θρησκευτικές κοινότητες νά έντεινουν τίς προσπάθειές τους στήν ὑποδοχή, παροχή βοήθειας καί προστασίας στους πρόσφυγες ὄλων τῶν θρησκευῶν, καί ἀπό τίς θρησκευτικές καί πολιτικές ὑπηρεσίες ἀνακούφισης (τῶν προσφύγων) νά ἐργάζονται γιά νά συντονίζονται τίς πρωτοβουλίες τους. Γιά ὅσο διάστημα ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη, ζητοῦμε ἐπιμόνως ἀπό ὅλες τίς χῶρες νά παράσχουν προσωρινό ἄσυλο, νά προσφέρουν τήν ιδιότητα τοῦ πρόσφυγα σέ ὅσους ἔχουν τό δικαίωμα, νά ἐπεκτείνουν τίς προσπάθειες ἀρωγῆς τους καί νά συνεργαστοῦν μέ ὄλους τούς ἀνθρώπους καλῆς θέλησης γιά τόν ἄμεσο τερματισμό τῶν συνεχιζομένων συγκρούσεων.

Ἡ Εὐρώπη ἀντιμετωπίζει σήμερα μία ἀπό τίς πιό σοβαρές ἀνθρωπιστικές κρίσεις της ἀπό τό τέλος τοῦ Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Γιά τήν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς σοβαρῆς πρόκλησης, κάνουμε ἔκκληση σέ ὄλους τούς ἀκόλουθους τοῦ Χριστοῦ νά ένθυμοῦνται τά λόγια τοῦ Κυρίου, σύμφωνα μέ τά ὅποια ὄλοι μας θά κριθοῦμε μία μέρα: «ἐπέинаσα γάρ καί ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καί ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην καί συνηγάγετέ με, γυμνός καί περιεβάλατέ με, ἠσθένησα καί ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην καί ἤλθετε πρὸς με... ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ 25: 35-36, 40).

Ἀπό τήν πλευρά μας, ὑπακούοντας στό θέλημα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, πιστεύουμε ἀκράδαντα, ὀλόψυχα καί μέ ἀποφασιστικότητα, ὅτι πρέπει νά έντεινουμε τίς προσπάθειές μας γιά τήν πρόωθηση τῆς πλήρους ένότητας ὄλων τῶν Χριστιανῶν. Ἐπιβεβαιώνουμε τήν πεποίθησή μας ὅτι ἡ «συμφιλίωση (μεταξύ τῶν Χριστιανῶν) περιλαμβάνει τήν πρόωθηση τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης ἐντός καί μεταξύ ὄλων τῶν λαῶν. [...] Μαζί, θά κάνουμε τό χρέος μας, ὥστε νά προσφέρουμε στους μετανάστες, τούς πρόσφυγες καί τούς αἰτοῦντες ἄσυλο μία ἀνθρώπινη ὑποδοχή στήν Εὐρώπη» (Οἰκουμενική Χάρτα, 2001). Μέ τήν ὑπεράσπιση τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων, τῶν αἰτούντων ἄσυλο καί τῶν μεταναστῶν, καθώς καί τῶν πολλῶν περιθωριοποιημένων ἀνθρώπων στίς κοινωνίες μας, ἔχουμε ὡς στόχο νά ἐκπληρώσουμε τήν ἀποστολή τῶν Έκκλησιῶν, πού εἶναι ἡ διακονία τοῦ κόσμου.

Ἡ συνάντησή μας σήμερα ἔχει ὡς στόχο νά δώσει κουράγιο καί ἐλπίδα σέ ὅσους ἀναζητοῦν καταφύγιο καί σέ ὄλους ἐκείνους πού τούς καλωσορίζουν καί τούς βοηθοῦν. Καλοῦμε τή διεθνή κοινότητα νά θέσει τήν προστασία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ὡς προτεραιότητα, καί σέ κάθε επίπεδο, νά ὑποστηρίξει πολιτικές ἐντάξεις πού ἐκτείνονται σέ ὅλες τίς θρησκευτικές κοινότητες. Ἡ φοβερῆ κατάσταση ὄλων ὅσων ἐπηρεάζονται ἀπό τήν παροῦσα ἀνθρωπιστική κρίση, συμπεριλαμβανομένων πολλῶν Χριστιανῶν ἀδελφῶν μας, ἀπαιτεῖ συνεχῆ προσευχή ἀπό μέρος μας.

Λέσβος, 16 Ἀπριλίου 2016

β. Όμιλία τής Α. Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου πρό τοῦ Παναγίου Τάφου (25 Μαΐου 2014)

[...] ὁ πανίερος οὗτος Τάφος, μᾶς καλεῖ νά ἀποβάλωμεν ἕνα ἀκόμη φόβον, τόν πλέον ἴσως διαδεδομένον εἰς τόν σύγχρονον κόσμον μας: τόν φόβον τοῦ ἄλλου, τοῦ διαφορετικοῦ, τοῦ ἀλλοπίστου, τοῦ ἀλλοθρήσκου, τοῦ ἑτεροδόξου. Αἱ φυλετικά καί κάθε εἴδους διακρίσεις ἐπικρατοῦν ἀκόμη εἰς πολλές συγχρόνους κοινωνίας μας καί, τό χειρότερον ὄλων, διαπερνοῦν πολλάκις καί αὐτόν τόν θρησκευτικόν βίον τῶν ἀνθρώπων. Ὁ θρησκευτικός φανατισμός ἀπειλεῖ ἤδη τήν εἰρήνην εἰς πολλές περιοχάς τῆς γῆς, ὅπου καί αὐτό τοῦτο τό δῶρον τῆς ζωῆς θυσιάζεται εἰς τόν βωμόν τῆς μισαλλοδοξίας. Ἐνώπιον τῆς καταστάσεως αὐτῆς τό μήνυμα τοῦ ζωοδόχου Τάφου εἶναι ἐπεῖγον καί σαφές: ἀγαπήσατε τόν ἄλλον, τόν διαφορετικόν, τόν ἀλλόπιστον, τόν ἑτερόδοξον ὡς ἀδελφόν. Τό μῖσος ὀδηγεῖ εἰς τόν θάνατον, ἡ ἀγάπη «ἔξω βάλλει τόν φόβον» (Α΄ Ἰω. 4, 18) καί ὀδηγεῖ εἰς τήν ζωήν.

[...] οὐδεὶς ἄλλος δρόμος ὀδηγεῖ εἰς τήν ζωήν πλήν ἐκεῖνου τῆς ἀγάπης, τῆς καταλλαγῆς, τῆς εἰρήνης ἐν ἀληθείᾳ καί τῆς πιστότητος εἰς τήν Ἀλήθειαν. Αὐτόν τόν δρόμον καλοῦνται ὅλοι οἱ χριστιανοί νά ἀκολουθήσουν εἰς τάς μεταξύ των σχέσεις εἰς οἰανδήποτε ἐκκλησίαν ἢ ὁμολογίαν καί ἂν ἀνήκουν, δίδοντες τό παράδειγμα πρὸς τόν λοιπόν κόσμον. Ὁ δρόμος αὐτός εἶναι ἴσως μακρὺς καί δύσκολος, καί εἰς ὠρισμένους φαίνεται ἐνίοτε ἀδιέξοδος. Ἀλλ' εἶναι ὁ μόνος δρόμος ποῦ ὀδηγεῖ εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τῆς βουλῆς τοῦ Κυρίου «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν» (Ἰωάν. 17,21). Μιᾶς βουλῆς, ἡ ὁποία τόν δρόμον τοῦτον ἤνοιξε καί διήνυσεν ὁ ἀρχηγός τῆς πίστεώς μας Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ σταυρωθεὶς καί ἀναστάς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου. [...]

«Αγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ» (Α΄ Ἰω. 4, 7)».

Ἡ ἐνότητα ὡς πρόταση υπέρβασης τοῦ ατομισμού ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ κοινότητι.

Με βάση τὴν λέξη «ατομισμός» ἀς προσπαθήσουμε νὰ ἐκφράσουμε τὶς σκέψεις μας μονολεκτικὰ ἢ με σύντομες φράσεις, τὶς ὁποῖες θὰ καταγράψουμε ἐν συνεχείᾳ ἐν τῷ πίνακα. Με βάση τὶς φράσεις σας θὰ συνθέσουμε καὶ θὰ δημιουργήσουμε ἕνα πόστερ με συνθήματα κατὰ τοῦ ατομισμού.

Ἰω 17, 20-23: «[...] Δὲν προσεύχομαι μόνο γι' αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ γιὰ ἑκείνους ποὺ με τὸ κήρυγμα αὐτῶν θὰ πιστεύουν σ' ἐμένα, **ὥστε νὰ εἶναι ὅλοι ἕνα**, ὅπως ἐσύ, Πατέρα, εἶσαι ἐνωμένος μ' ἐμένα καὶ ἐγὼ μ' ἐσένα. Νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ ἐνωμένοι μ' ἐμὰς, καὶ ἔτσι ὁ κόσμος νὰ πιστέψῃ ὅτι μ' ἐστειλες ἐσύ. Ἐγὼ τὴν δόξα ποὺ μοῦ ἔδωσες τὴν ἔδωσα σ' αὐτοὺς, γιὰ νὰ εἶναι ἕνα μεταξύ τους, ὅπως ἐμεῖς εἴμαστε ἕνα: Ἐγὼ ἐνωμένος μαζί τους καὶ ἐσύ ἐνωμένος μαζί μου, ὥστε ν' ἀποτελοῦν ἕνα τέλει ἐνότητα, καὶ ἔτσι ὁ κόσμος νὰ καταλαβαίνει ὅτι μ' ἐστειλες ἐσύ καὶ ὅτι ἀγάπησες καὶ αὐτοὺς ὅπως ἀγάπησες ἐμένα».

